

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Отчет за извършените дейности и постигнатите резултати от Министерството на околната среда и водите в рамките на мандата на правителството

- Министерството на околната среда и водите (МОСВ) успешно изпълнява своите ангажименти по Програмата за управление на Република България за периода юни 2023 г. – декември 2024 г.

МЕЖДУНАРОДНИ АСПЕКТИ

- България беше одобрена за домакин на 61-вата редовна сесия на Междуправителствения панел по изменение на климата (IPCC)
- България стана ко-лидер, заедно с Финландия и Германия, в процеса на екологично възстановяване на Украйна по точка 8 от Формулата за мир на президента Зеленски.
- Огромен успех за България се постигна с участието в 28-ата Конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК) в Дубай и страната ни заслужи достойно място на картата на климатичната дипломатия. Сред основните ни постижения са:
  - за първи път страната ни се представи с **национален павилион**, което бе предпоставка за активно участие не само на държавните институции, но и на бизнеса, академичната общност и НПО – организирани в солидна и добре подготвена делегация от над 250 души;
  - над 30 български компании, включително МСП, стартираци фирми и компании от тежката индустрия представиха иновативни и ефективни бизнес решения за промишлена декарбонизация, зелена енергетика и други мерки за смекчаване на климатичните промени в 20 тематични панела на националния павилион;
  - подписан бе **Меморандум за сътрудничество в сферата на опазването на околната среда с Украйна;**

- **България подписа и се ангажира с 9 декларации**, адресиращи ключови въпроси като устойчиво земеделие и хранителни системи, климат и здраве, сертификация на ВЕИ, намаляване на емисиите от охлаждане, хуманитарната помощ, възстановяването и мира, коалиция за високо амбициозни многостепенни партньорства, утрояване на ядрената енергия и правителства с нулеви емисии;
- конструктивният подход на страната ни при **търсенето на решение в ситуацията с избор на домакин за COP 29** беше високо оценен както от страна на Армения и Азербайджан, така и от партньорите ни в ЕС и Източноевропейската група.
- **Министър Юлиан Попов произнесе заключителната реч** на XIV Световен форум за климата в Дубай - The Investment COP 2023, организиран от Световната фондация за климата.
- Успешна работа по закриването на наказателните процедури в областта на околната среда срещу България. Нашата страна изцяло изпълни ангажимента си да **затвори и рекултивира всички 113 депа**, предмет на решение на Съда на ЕС по дело C-145/14. В изпълнение на решението на Съда на ЕС по дело C-141/14, бе закрыта и процедурата, свързана с прилагането на директивите за местообитанията и за птиците на територията на **Орнитологично важно място (ОВМ) Калиакра**.
- Постигнат беше **значителен напредък в рамките на процеса за присъединяване на страната ни към ОИСР в областта на околната среда**. С работата си МОСВ зае водещото място сред българските институции, изпълнявайки високите критерии на ОИСР за присъединяване. България успешно премина технически прегледи по 35 от правните актове на Комитета по екологична политика и доказа съответствие с тях. Така процесът на преглед на всички 65 инструмента в областта на околната среда е финализиран. България е доказала пълно съответствие с 61 инструмента, а по останалите 4 са предприети необходимите действия, в т ч. и нормативни промени.

ПРЕВЕНЦИЯ, ОПАЗВАНЕ и КОНТРОЛ

- Предприети са действия за **повишаване на ефективността на контролната и административно-наказателната дейност и създаването на механизми за координация с оглед законовите правомощия на различните органи на властта**:
  - Утвърдена е **Методика за картографиране**, определяне на границите и типа пясъчни дюни за създаването и поддържането на специализираните карти и регистри на обектите от Закона за устройство на Черноморското крайбрежие.
  - Готов е **докладът на специално създадената работна група в търсене на решения на проблема с излъчването на неприятни миризми от промишлени инсталации** В доклада са анализирани възможни

законодателни подходи за ограничаване разпространението на миризми. Предстои обсъждане с компетентните институции и други заинтересовани страни.

- **Основен приоритет в контролната дейност е решаването на проблема с неприятните миризми, за които гражданите на Русе и Разград подават множество сигнали от години.**
- **Казусът „Разград“ е напълно разрешен:** идентифицирани са източниците на миризми, предприети са съответните административно-наказателни и принудителни мерки. Резултатите от осъществения засилен контрол и предприети действия за решаване на проблема със **замърсяването на река Бели Лом в район на Разград** – източник на миризми в града, са представени на извънредно заседание на Общинския съвет на Разград. Работата за определяне на степента и прекратяване на замърсяването ще продължи с **широкообхватен мониторинг на отпадъчните води и предприемане на мерки спрямо идентифицираните причинители на замърсяване.**
- Организиран са и проведени срещи с участието на местни, държавни институции и граждани, като от екипа на МОСВ са **поети ангажменти за извършване на комплексна проверка на източниците на замърсяване на въздуха в Русе и изготвяне, съвместно с други национални и местни институции на анализ на здравословното състояние на населението на Русе.**
- **Засилена е контролната дейност** от страна на териториалните структури, като само от страна на РИОСВ са извършени 12 237 проверки на 10 538 обекта. Дадени са 3 278 предписания. За констатирани административни нарушения са съставени 714 акта. Издадени са 444 наказателни постановления на стойност над 2,4 млн. лв. Наложени са 86 санкции за констатирани наднормени замърсявания на компонентите на околната среда (води и въздух) на обща стойност близо 2,6 млн. лв. От Басейновите дирекции (БД) са извършени общо 6 001 проверки, от които 2 848 проверки за изпълнение на условията в издадените разрешителни по реда на Закона за водите. Извършени са общо 3 203 извънредни проверки, в т.ч. съвместни и др. проверки, като в рамките на осъществения контрол от БД са дадени общо 1 813 предписания за отстраняване на допуснати пропуски, несъответствия или констатирани нарушения. От страна на БД са съставени общо 276 акта за установяване на административни нарушения и са издадени 283 наказателни постановления, с които на нарушителите са наложени глоби/имуществени санкции в общ размер на близо 300 хил. лв.
- Във връзка с **проводимостта на речните легла**, от БД са извършени общо 580 проверки на потенциално опасни речни участъци и дерета “в“ и “извън” населените места с проблемни участъци по тях. При проверките са установени 428 речни участъци, в които не е извършено почистване и не е възстановена нормалната проводимост, респективно не е отстранен

рискът от вредно въздействие на водите върху инфраструктурата, здравето и имуществото на населението. От проверените участъци 99 са почистени, а в 24 са започнати дейности по осигуряване на проводимостта.

- Сформирана е междуведомствена работна група със задача да анализира международния опит в прилагането на Европейска конвенция за **ландшафта**, както и достатъчността на прилагането на разпоредбите на Конвенцията в националното законодателство, и в зависимост от резултата – да направи предложение за изменения в секторните политики или създаването на ново законодателство в тази област.
- Специален акцент в дейността на МОСВ е **постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците и насърчаване на кръговата икономика:**
  - Изготвени са **важни промени в Закона за управление на отпадъците**, които имат за цел преди всичко постигане на заложените национални цели за рециклиране на отпадъци от опаковки, като се обхващат по-голямата част от населението от системите за разделно събиране. Въвеждат се и изисквания към органите на местното управление да обособят най-малко една площадка за безвъзмездно предаване на отпадъци, генерирани от домакинствата на територията на всяка община, както и да създадат организация за разделното събиране на отпадъците от обувки и текстил, генерирани от домакинствата на територията на всяка община.
  - Изготвени са и **изменения в подзаконовата нормативна уредба**, които основно предвиждат конкретизиране на задълженията на лицата, пускащи на пазара тютюневи изделия по отношение заплащането на дължимите продуктови такси, поставяне на конкретни норми, касаещи изпълнението на целите по събиране и оползотворяване на отработените масла и отпадъчните нефтопродукти, както и уеднаквяване и актуализиране на методологията по определяне на количествените цели за събиране и оползотворяване на различните по вид и категория моторни превозни средства, с което ще се възпрепятства осъществяването на нерегламентирани дейности.
  - Напълно подготвена е процедурата за възлагане на обществена поръчка за **изготвяне на анализ за избор на конкретен модел и параметри за въвеждане на депозитна система за опаковки в България 3 години преди крайния срок.**
- Успешно **приключи дейността** на Работната група за експлоатацията на водите на Арда.
- Процедурата по ОВОС за трансграничния проект **Fast Danube** се провежда от МОСВ в оптимизирани срокове и в сътрудничество с ЕК и учени.
- Изяснен с подходът с ЕК за по-нататъшното изграждане на АМ „Струма“ извън Кресненското дефиле.

- Намерихме решение за изваждане от Националните паркове на МПС – АТВ, джипове и мотори.
- **Всички мерки по Програмата за управление на Република България, предвидени да бъдат завършени към началото на 2024 г., са приключили или са в напреднал етап на изпълнение:**
  - Одобрени са от Министерския съвет двата законопроекта за **ратифициране на измененията на Протокола за тежките метали и на Протокола за устойчивите органични замърсители към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния;**
  - Изготвен е законопроект за изменение и допълнение на **Закона за ограничаване изменението на климата** с цел транспониране в националното законодателство на Пакет „Подготвени за целта 55“ – 15 законодателни досиета на ЕС, засягащи широк спектър от политики в областта на климатичните промени;
  - Одобрена е от Министерски съвет **Национална стратегия за околна среда 2021-2030 г.;**
  - Прецизирани са функциите и дейността на **Консултативния съвет за Европейската зелена сделка;**
  - Приета е **Пътна карта за климатична неутралност на Република България;**
  - **Трансформирана е дирекция "Политики по изменение на климата" в Главна дирекция "Политики по изменение на климата"** с увеличаване на щатния персонал, разширяване на функциите и създаване на три териториални звена с цел подобряване на планирането и изпълнението на климатични политики.
  - Завършена и предадена е **Национална система за управление на водите в реално време за поречието на река Искър;**
  - Успешно завърши проектът по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. за **доизграждане на мрежите за мониторинг на количеството на повърхностните води** – изградени и въведени в експлоатация са 34 нови автоматични станции за измерване на количеството на повърхностните води. Доразработена е класификационната система за оценка на екологичното състояние на повърхностните води в резултат от проведени изследвания, като резултатите са отразени в законодателството;
  - Изцяло е **завършена рекултивацията на неотговарящите на изискванията депа за отпадъци**, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14;
  - Изготвен е анализ на напредъка на изпълнението на мерките по Европейската зелена сделка в компетенциите на МОСВ;
  - В процес е **актуализиране на Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.** и подобряване на националната

инвентаризация на емисиите и прогнозите на емисиите на вредни вещества;

- С програмата от мерки е завършена последната фаза от актуализацията на Морската стратегия на България за периода 2022-2027 г.;
- С извънредни усилия се завършват проектите на **Плановете за управление на речните басейни 2022-2027 г.** в кратки срокове и стартиране на процеса по обществени консултации;
- Приети са **Плановете за управление на риска от наводнения за периода 2022-2027 г.**;
- Постигнат е напредък по **създаване на структура за управление на мрежата Natura 2000**. На база на вече приетите промени в Закона за биологичното разнообразие, са изготвени промени в Устройствения правилник на МОСВ и правилниците за дейността на регионалните структури, като общественото им обсъждане приключи на 7 март;
- **Разработват се специфичните и подробни цели на опазване на защитените зони** от мрежата Natura 2000. От началото на мандата на правителството са определени **специфични и подробни цели за опазване на 22 защитени зони**, издадени са **33 заповеди за обявяване на защитени зони** и **3 заповеди за увеличаване на площта на защитени зони**. **Обявени са 7 защитени територии** – три природни забележителности и четири защитени местности. Утвърдени са и **13 плана за действие за видове**.
- **Значително е увеличен размерът на санкциите, които се налагат за замърсяване и увреждане на околната среда** – с прието изменение на Наредбата за вида, размера и реда за налагане на санкции при увреждане или при замърсяване на околната среда над допустимите норми и/или при неспазване на определените емисионни норми и ограничения. Промените ще повишат ефективността на контрола и са мярка за превенция на противоправните прояви.
- Предприети са промени в структурата на **Националния институт по метеорология и хидрология и МОСВ** с цел да се укрепи административният капацитет в системата на министерството за по-ефективно прилагане и секторна интеграция на политиката по изменение на климата, вкл. и на териториално равнище.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“

- Във връзка с **управлението на средствата от фондовете на ЕС** отчитаме:
  - **Успешното приключване на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.** Сключените договори и издадените заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са общо 373, по които са договорени средства в размер 3,78 млрд. лв. До момента са приключили 312 проекта, а останалите са в процес на отчитане на изпълнението.

Извършените плащания към бенефициентите възлизат на 2,897 млрд. лв. (88,8 %). Общият размер на верифицираните разходи се равнява на 2,699 млрд. лв. (82,7%). Сертифицираните разходи от страна на Европейската комисия възлизат на 2,626 млрд. лв. (80,5 % от бюджета). С оглед противодействие на евентуален риск от загуба на средства и оптимално използване на наличните ресурси бяха обявени две процедури, в резултат на което се сключиха два договора за предоставяне на финансиране в размер, надвишаващ 327 млн. лв. Средствата са насочени към възстановяване на извършени разходи за рекултивация на стари общински депа и осигуряване на подкрепа на засегнати от увеличението на цените на енергията малки и средни предприятия (Инструмент SAFE).

– **Успешно начало за Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.**, като вече са обявени 13 процедури за предоставяне на финансиране на обща стойност 1,795 млрд. лв. или 50 % от бюджета на програмата. Процедурите са за изграждане на ВиК инфраструктура, рекултивация на регионални депа/клетки на регионални депа за битови отпадъци, изпълнение на мерки от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000, обезпечаване на наземния капацитет за борба с горски пожари и подготовка на населението за реакция, подобряване качеството на атмосферния въздух.